

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Impletum

Evalvacija izvedbe projekta

Branko Kumer
Avgust 2011

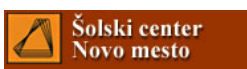
Vsebina

I. Uvod	2
1. <i>Uspešna šola</i>	2
2. <i>Spodbujanje uspešnosti</i>	3
II. Dispozicija evalvacije	4
III. Kratek opis projekta Impletum	4
1. <i>Projektne aktivnosti</i>	5
2. <i>Strokovna področja</i>	7
3. <i>Pričakovani rezultati</i>	7
IV. Mednarodna izhodišča	8
V. Evalvacija aktivnosti v projektu Impletum	11
1. <i>Izhodišče</i>	11
2. <i>Študijski proces</i>	11
3. <i>Identifikacija/prepoznavnost šole</i>	14
4. <i>Usposabljanje kadrov</i>	16
5. <i>Kakovost</i>	17
VI. Zaključek	18
Literatura	21

Projekt **Impletum**

Uvajanje novih izobraževalnih programov na področju višjega strokovnega izobraževanja v obdobju 2008-11

Konzorcijski partnerji:

Operacijo delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo RS za šolstvo in šport. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete 'Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja' in prednostne usmeritve 'Izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja in usposabljanja'.

I. Uvod

Mnoge uspešne organizacije so že v preteklosti spoznale pomembnost lastnega razvoja, inovativnosti, odprtosti in predvsem spretnosti pri spremljanju in sprotnem odzivanju tako na potrebe okolja, v katerem delujejo, kot na potrebe vseh vanje vključenih. Težnja, da bi bila vsaka šola uspešna organizacija, je ne samo smiselna ali celo smela, vendar tudi pričakovana tako na strani njenih »uporabnikov« (dijakov, učencev, študentov, drugih udeležencev izobraževanja..., staršev), kot tudi na strani njenih »soustvarjalcev« (učiteljev oziroma strokovnih sodelavcev, vodstva šole, socialnih partnerjev, predstavnikov šolske politike).

Šola je nedvomno tudi zelo subtilen socialni sistem, v katerem se vsaka sprememba izrazi »več nivojsko« ali »več razsežnostno«: dotakne se dijakov, učencev, študentov, učiteljev, predavateljev, vodstva, tudi staršev in socialnih partnerjev... Zato je tehten premislek ob vsakem koraku, tesno sodelovanje vseh udeležencev in predvsem **izgradnja in ohranjanje odnosov zaupanja** na vseh nivojih in med njimi, ne samo pomemben, ampak kar temeljni gradnik njene uspešnosti.

Kaj je uspešna šola? Kako spodbujati njeno uspešnost? Kako ohraniti zaupanje in sodelovanje kot temeljna gradnika uspešnosti? Kako ohraniti ravnovesje ob/med prehodi iz ene »spremembe« v »drugo«? Nenazadnje, kako tem spremembam slediti na normativno-pravnem področju?

1. Uspešna šola

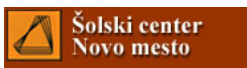
Po Drukerju (1990) je ena najpomembnejših nalog upravljanja v neprofitnih organizacijah – kamor šola zagotovi sodi - opredelitev poslanstva kot funkcije zavoda, ki dela družbo drugačno in prispeva k njeni večji kakovosti. Operacionalizacija poslanstva, nadalje, zagotavlja, da se vodstvo ne zadovolji le z dobrimi namerami, ampak da definira naloge, ki jih mora organizacija izpeljati, da uresniči poslanstvo. Povedano drugače, uspešna organizacija **se ne meri po količini** (storitev), ampak **s stopnjo zadovoljitve potreb/zadovoljstva** uporabnika.

Projekt **Impletum**

Uvajanje novih izobraževalnih programov na področju višjega strokovnega izobraževanja v obdobju 2008-11

Konzorcijski partnerji:

Za uresničitev poslanstva tako Druker opredeljuje tri strategije, ki naj se upoštevajo pri oblikovanju in ohranjanju organizacijske strukture izobraževalne organizacije :

- strategijo trženja, ki se začne z ugotavljanjem in opredeljevanjem potencialnega uporabnika in njegovih potreb, konča pa se šele z zadovoljitvijo njegovih potreb (iščemo storitve, ki zadovoljujejo trenutne in morebitne uporabnike);
- strategijo inovativnosti, ki narekuje nenehno spodbujanje k inovativnemu razmišljanju vseh v organizaciji, s ciljem iskanja novega, primernejšega trenutni situaciji in zagotavljanju poslanstva;
- strategijo razvijanja skladov.

Ob tem je treba poudariti, da nobene od strategij ne gre razumeti v smislu tržno-profitnih ekonomskih teorij.

Na kratko, uspešna šola ima tako opredeljeno in operacionalizirano poslanstvo, smernice razvoja, vizijo in (samo)evalvacijske mehanizme. Vzpostavljena in »negovana« je mreža odnosov, ki bolj kot hierarhično spodbujajo sodelovanje in partnerstvo, ob zavedanju in prevzemanju odgovornosti. Uspešnost je tako posledica/rezultat notranjega (organizacijskega) procesa in ne – morda proti pričakovanjem – zunanjih mehanizmov.

2. Spodbujanje uspešnosti

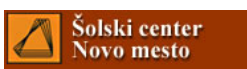
Danes so šole, bolj kot v preteklosti , »soočene« druga z drugo in z drugimi nepridobitnimi organizacijami, ne le, ko gre za finančna sredstva in plačilo storitev, temveč in predvsem ko gre za ugled, pozornost in podporo javnosti. Šole se pričenjajo zavedati svojih primerjalnih prednosti in oblikovati nove priložnosti, tudi ko gre za pridobivanje dodatnih virov. Dodatni viri in hkratno zmanjševanje stroškov delovanja šole (ob hkratni skrbi za ohranjanje kakovosti) tako lahko pomembno prispevajo k dvigu kakovosti (storitev) šole oziroma uresničevanju njenega poslanstva.

Predlagatelji projekta Impletum so s projektom želeli spodbuditi in razviti mehanizme, ki bi šolam pomagale razvijati lastno kakovost, prepoznavnost in uspešnost. Iz pisnih zapisov in izdelkov projekta veje množica dobrih predlogov in rešitev, izvedena je množica usposabljanj. Aktivnosti projekta so sledile in upoštevale svetovne trende terciarnega izobraževanja mladine in odraslih ter hkrati vključevale novitete predlagane v EU prostoru. Prepričan sem, da bo čas pokazal upravičenost izvedbe projekta.

Projekt **Impletum**

Uvajanje novih izobraževalnih programov na področju višjega strokovnega izobraževanja v obdobju 2008-11

Konzorcijski partnerji:

II. Dispozicija evalvacije

Projektna naloga: Kvalitativna evalvacija rezultatov projekta Impletum

Naročnik naloge: Zavod IRC, Litostrojska cesta 40, 1000 Ljubljana in zanj direktor Dimitrij Miklič, direktor in vodja projekta Impletum mag. Marjan Velej.

Opis naloge: na podlagi predloženih dokumentov:

- ugotovi skladnost med načrtovanim in doseženim,
- ugotoviti uporabnost (*kvaliteta, aktualnost, umeščenost, učinki*) pripravljenih dokumentov za izvajanje nalog višjih strokovnih šol vezanih na prenovljene višješolske izobraževalne programe,
- navesti vsebinske in sistemske zadeve, ki bi jih bilo potrebno še pripraviti ali urediti po zaključku projekta Impletum.

V analizi je zasledovati strateški-nacionalni, šolski-operativni in uporabniški nivo (predavatelji, študenti).

Metodologija dela: pregled temeljnih in spremljajočih dokumentov (*Aktivnosti 2 do 9*) prejetih od naročnika (*dosegljivi tudi na spletni strani projekta <http://www.impletum.zavod-irc.si/sl/impletum/>*). Intervjuji z vsaj dvema javnima in dvema privatnima višjima strokovnima šolama. Intervjuji naj bodo izvedeni tako z vodstvenim kadrom, kot tudi s predavatelji. Za uvod v evalvacijo se intervju izvede tudi z vodjem projekta, lahko pa tudi z vodji delovnih skupin po aktivnostih projekta ter naročnikom projekta (MŠŠ).

III. Kratak opis projekta Impletum

»**Impletum**« je akronim za projekt z naslovom 'Uvajanje novih izobraževalnih programov na področju višjega strokovnega izobraževanja v obdobju 2008-2011'. Javni razpis je objavilo Ministrstvo RS za šolstvo in šport aprila 2008 v okviru 'Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013', razvojne prioritete 'Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja', prednostne usmeritve 'Izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja in usposabljanja'. Sredstva za projekt zagotavlja Evropski socialni sklad, Ministrstvo RS za šolstvo in šport ter izbrani izvajalec z lastno udeležbo.

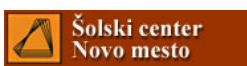
Na razpisu je bil izbran projekt predlog konzorcija, ki ga sestavljajo Zavod IRC, Grm Novo mesto–Center biotehnike in turizma, Šolski center Novo mesto, Šolski center Velenje,

4

Projekt **Impletum**

Uvajanje novih izobraževalnih programov na področju višjega strokovnega izobraževanja v obdobju 2008-11

Konzorcijski partnerji:

Operacijo delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo RS za šolstvo in šport. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete 'Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja' in prednostne usmeritve 'Izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja in usposabljanja'.

Ekonomška šola Murska Sobota, Višja strokovna šola za gostinstvo in turizem Bled ter podjetje TPV d.d.. K sodelovanju so preko različnih aktivnosti sodelovale vse višje strokovne šole v Sloveniji (v nadaljevanju VSS).

Projekt se izvaja od junija 2008 do konca avgusta 2011. Splošni cilj projekta je zagotovitev podpore višješolskim ustanovam pri uvajanju višješolskih študijskih programov, ki so nastali, na osnovi izhodišč iz leta 2006, med leti 2006-07.

Na področju višjega strokovnega izobraževanja je na podlagi Izhodišč za pripravo višješolskih študijskih programov nastalo 23 prenovljenih ali novih višješolskih študijskih programov, v katerih so uvedene novosti, kot npr.:

- programi so pripravljani na podlagi enega ali več poklicnih standardov (*izbirnost*),
- programi so kompetenčno zasnovani in kreditno vrednotni v skladu z merili ECTS (*prenosljivost*),
- programi so modularno grajeni (*nabirni sistem*),
- študent lahko izbira med ponujenimi obvezno izbirnimi moduli (*izbirnost*),
- višje strokovne šole lahko ponudijo lastne izbirne predmete in module (*odprtost, prilagajanje potrebam okolja*),
- vzpostavitev sistema ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti, idr.

Omenjene novosti v predavateljskih vrstah predstavljajo množico vprašanj in nejasnosti, na katera želijo izvajalci projekta Impletum odgovoriti in najti rešitve ter priporočila, ki bodo specifične za višješolske študijske programe in bodo dolgoročno omogočale razvoj tega področja za potrebe gospodarstva.

Poleg iskanja odgovorov za uvajanje novosti je cilj projekta izdelava predlogov dokumentov, ki naj omogočijo nemoteno in transparentno delo VSS ter spremljavo izvedbe študijskih programov. Ob razvoju kurikula in implementaciji le tega je potrebno identificirati morebitne pomanjkljivosti do sedaj sprejetih rešitev v obstoječih študijskih programih ter predlagati zakonodajalcu rešitve za spremembe le teh s ciljem povečati kakovost izvajanja in rezultatov študijskih programov.

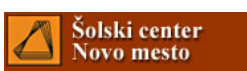
1. Projektne aktivnosti

Projekt je bil razdeljen na 9 aktivnosti, odgovornosti za izvajanje posamezne aktivnosti in strokovnih področij so bile porazdeljene med konzorcijske partnerje.

Projekt **Impletum**

Uvajanje novih izobraževalnih programov na področju višjega strokovnega izobraževanja v obdobju 2008-11

Konzorcijski partnerji:

Aktivnost 1. Menedžment projekta vsebinski, finančni in organizacijski menedžment projekta. Člani delovnih skupin so predstavniki VSŠ ter drugi strokovnjaki.

Aktivnost 2. Izvedbeni kurikul

Pripraviti izvedbeni kurikul s poudarkom na povezovanju teoretičnega in praktičnega izobraževanja v modulih ter opredeliti potrebno dokumentacijo za spremljanje dela in dosežkov udeležencev višješolskega strokovnega izobraževanja (*standardi ocenjevanja, osebni izobraževalni načrti, mape učnih dosežkov, ipd*).

Aktivnost 3. Katalogi znanja in moduli za prostoizbirne predmete

Izdelati katalog za prostoizbirni modul oz. predmet za vseh 23 novih študijskih programov. Pripraviti izhodišča z navodili za pripravo katalogov prosto izbirnih vsebin.

Aktivnost 4. Neformalno pridobljeno znanje

Pripraviti merila za vrednotenje in priznavanje neformalno pridobljenega znanja ter usposobiti strokovne delavce za izvedbo priznavanja neformalno pridobljenega znanja. Pripraviti navodil za prilagajanje študija izrednim študentom (*odrasli z delovnimi izkušnjami,...*).

Aktivnost 5. Usposabljanje vodstva

Usposobiti vodstvene delavce v VSŠ za uvajanje novih študijskih programov, vpeljava sistema kakovosti izobraževalnega procesa, uporabo sodobnih oblik vodenja in spremljanja dela v izobraževanju in sprotno uvajanje izsledkov in rešitev projekta ter analizo ostalih tekočih aktualnih tem.

Aktivnost 6. Usposabljanje strokovnih delavcev

Usposobiti strokovne delavce na VSŠ za: uvajanje novih študijskih programov; vpeljava kompetenčno zasnovanih modularno grajenih študijskih programov; kreditno vrednotenje po ECTS sistemu; priprava individualnih izvedbenih načrtov predavateljev (*izvedba, uporaba, spremljava in evalvacija kreditno ovrednotenih programov*).

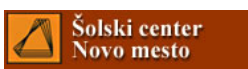
Aktivnost 7. Mentorstvo

Usposobiti predavatelje na VSŠ za mentorstvo pri diplomskih nalogah, priprava podpornih dokumentov.

Projekt **Impletum**

Uvajanje novih izobraževalnih programov na področju višjega strokovnega izobraževanja v obdobju 2008-11

Konzorcijski partnerji:

Aktivnost 8. Učna gradiva

Priprava izhodišč in enotnih tehničnih standardov za pripravo višješolskih učnih gradiv, izvedba usposabljanj na osnovi izhodišč in izdelava gradiv (*učbeniki, priročniki*).

Aktivnost 9. Kakovost

Priprava enotnega sistema ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti ter spremljanje rezultatov preko letnih poročil o kakovosti skladno s sistemom, ki velja v visokošolskem izobraževanju. Izvedba usposabljanja na osnovi novih izhodišč za vodstva VSS in šolskih komisij za kakovost.

2. Strokovna področja

Biotehnika: živilstvo in prehrana, upravljanje podeželja in krajine, hortikultura

Storitve: elektronika, elektroenergetika, telekomunikacije, geotehnologija in rudarstvo, informatika, mehatronika, medijska produkcija in fotografija

Tehnika: strojništvo, gradbeništvo, lesarstvo, varstvo okolja in komunala, logistično inženirstvo, ustni higienik, balet, oblikovanje materialov

Poslovno, organizacijsko in upravno področje: poslovni sekretar, organizator socialne mreže, ekonomist

Gostinstvo in turizem: gostinstvo in turizem

3. Pričakovani rezultati

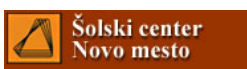
Pričakovani rezultati so bili:

- izdelana izhodišča in navodila za pripravo izvedbenih kurikulov na šoli,
- izdelana izhodišča in navodila za pripravo katalogov znanj za prosto izbirne module oz. predmete,
- izdelana izhodišča in navodila za učna gradiva za nove kataloge znanj,
- izdelana navodila in merila za vrednotenje in priznavanje neformalno pridobljenega znanja,
- predlagan enotni sistem ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti izobraževalnega procesa v skladu s sistemom, ki velja v visokošolskem izobraževanju,
- usposobiti vodstva višjih strokovnih šol za uvajanje novih študijskih programov,

Projekt **Impletum**

Uvajanje novih izobraževalnih programov na področju višjega strokovnega izobraževanja v obdobju 2008-11

Konzorcijski partnerji:

- usposobiti strokovne delavce v višješolskem strokovnem izobraževanju za izdelavo izvedbenih kurikulov,
- usposobiti predavatelje za mentorstvo pri diplomskih nalogah,
- spodbuditi pripravo učnih gradiv,
- vzpostaviti spletno stičišče za novosti.

IV. Mednarodna izhodišča

Človeško bogastvo

Nov razvojni okvir, ki temelji na znanju temelječi gospodarski rasti, zahteva fleksibilen in sodelovalen izobraževalni sistem, ki doseže čim večje skupine prebivalstva. Tako oblikovan nacionalni izobraževalni sistem mora omogočiti pridobitev čim višje ravni znanja, spodbujati naraščanje deleža vključenosti delovne sile, spodbujati vseživljenjsko učenje državljanov s poudarkom na ustvarjalnosti in prilagodljivosti, omogočati nenehno prilagajanje spreminjajočim se potrebam na znanju temelječega gospodarstva ter zagotavljati mednarodno priznanje diplomantov izobraževalnih ustanov v državi.

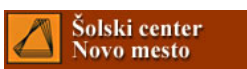
Več izobraževanja za več ljudi.

Na znanju temelječa gospodarstva zahtevajo višjo raven usposobljenosti delovne sile. V državah OECD se delež zaposlenih s terciarno kvalifikacijo povečuje počasneje, kot so predvidene stopnje donosa za delovno silo terciarnega izobraževanja. V teh industrijskih državah se je delež odraslih s pridobljeno terciarno izobrazbo skoraj podvojilo med leti 1975 in 2000, narasel je od 22-41 odstotkov. Toda tudi te velike rasti ne zagotavljajo hitrosti povpraševanja po tej delovni sili. Študije o razvoju trga dela v Kanadi, Veliki Britaniji in Združenih državah Amerike izkazujejo nenehno naraščajoče povpraševanja po mladih delavcih z visokošolsko izobrazbo. V Združenih državah so delovna mesta, ki zahtevajo visoko izobrazbo rasla hitreje od tistih, ki zahtevajo nižjo izobrazbo, in ta trend se po letu 2005 nadaljuje. Pred recesijo, ki se je začela leta 2001, je ameriško ministrstvo za delo načrtovalo, da bi se rast delovnih mest, ki zahtevajo neko obliko terciarne izobrazbe hitreje povečevalo od povprečne stopnje rasti za vsa delovna mesta v gospodarstvu. Ocenjeno je bilo, na primer, da bi se število delovnih mest, ki zahtevajo magisterij povečalo za 19 odstotkov v

Projekt **Impletum**

Uvajanje novih izobraževalnih programov na področju višjega strokovnega izobraževanja v obdobju 2008-11

Konzorcijski partnerji:

primerjavi s samo 14 odstotki za vsa delovna mesta.¹ Na motiv povpraševanja po doseganju visoko kvalificirane delovne usposobljenosti ne vpliva samo višja plača, ampak tudi večanje zaposlitvene možnosti.

Vseživljenjsko učenje.

Druga dimenzija zahtev po spremembah v procesih izobraževanja in usposabljanja je kratek "rok trajanja" znanja, spretnosti in poklicev ter, posledično, vedno večji pomen nadaljnjega izobraževanja in rednega posodabljanja posameznih sposobnosti in usposobljenosti (Wagner 1998). V državah OECD klasični tradicionalni pristop študija, kjer mladi absorbirajo množico znanja (*na zalogo, akumulacija*), pridobijo diplomo in nato vstopijo na poklicno življenjsko pot, postopoma zamenjuje model vseživljenjskega učenja. Diplomanti vedno bolj pričakuje možnost občasne vrnitve v ustanove terciarnega izobraževanja za pridobitev novih uporabnih znanj in veščin, potrebnih za svoje poklicno življenje. Ta model vseživljenjskega učenja presega ozko pojmovanje "druga priložnost" za mlade, ki niso imeli možnosti pridobiti formalne izobrazbe (*drop out*). Danes vseživljenjsko učenje predstavlja posodobitev in nadgradnjo znanja, ki je potrebno za izboljšanje usposobljenosti posameznika in mu omogoča ohraniti korak z inovacijami v izdelkih in storitvah.

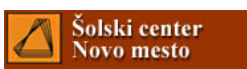
Finska je ena izmed vodilnih promotorjev vseživljenjskega učenja v Evropi, ki spodbuja omenjeni model tudi v terciarnem izobraževanju. Danes je na Finskem v terciarnem izobraževanju vpisanih več odraslih kot mladine. Pristop v vseživljenjskem učenju je usmerjen na študenta, terciarni zavodi organizirajo delo in aktivnosti tako, da zadovoljijo potrebe učečega in izvajajo proces usposabljanja v heterogenih skupinah: zaposleni študenti, upokoјenci, študij na daljavo, izredni študenti, mladina itd.

¹ *Constructing Knowledge Societies: New Challenges for Tertiary Education*, The World Bank

Projekt **Impletum**

Uvajanje novih izobraževalnih programov na področju višjega strokovnega izobraževanja v obdobju 2008-11

Konzorcijski partnerji:

Nova paradigma učenja

Pospeševanje znanstvenega in tehnološkega razvoja posledično zmanjšuje poudarek na pomnjenju številnih dejstev in podatkov ter daje vse večji pomen metodološkemu znanju in analitični sposobnosti oziroma veščini, potrebni za samostojno učenje, razmišljanje in analizo podatkov. Učni proces mora vse bolj temeljiti na razvoju sposobnosti iskanja in razvoju znanja za reševanje problemov. Učenje za učenje, učenje za preoblikovanje podatkov v nova znanja, učenje za prenos znanja v nove aplikacije postaja pomembnejše od zapomniti si specifične informacije. V tej novi paradigmi je prednost dana analitični sposobnosti, to je, zmožnost iskanja informacije, kristaliziranje vprašanja, oblikovanja hipoteze uporabnosti, vrednotenje dokazov in reševanje problemov.

Danes so s strani delodajalcev iskane kompetence govorne in pisne komunikacije, timskega dela, strokovnega razvoja, ustvarjalnosti, iniciativnosti, iznajdljivosti in sposobnosti prilagajanja spremembam.

Mnoge od teh kompetenc vključujejo družbene, človeške in medkulturne spretnosti, ki se običajno ne poučujejo na področju znanosti in tehnologije. Današnji razvoj poučevanja zahteva večje vključevanje temeljne znanosti in humanistike v izobraževalni proces. Kurikuli so praviloma poklicno specializirani, poklicni ciljni so dobro opredeljeni, vsebujejo merljive spretnosti in znanja, priznana na številnih področjih. Kljub temu je pomembno na izvedbeni ravni te kurikule obogatiti z aktivnostmi, ki bodo posamezniku omogočile pridobitev in razvoj navedenih kompetenc. Sodelovalno načrtovanje in poučevanje, ki omogoča posamezniku povezati že znano z novim in dodatno razviti socialne kompetence ter pridobljeno v času izobraževanja preizkusiti v realnem delovnem okolju, postaja pomemben element izobraževalnega procesa v mnogih državah OECD.

Projekt **Impletum**

Uvajanje novih izobraževalnih programov na področju višjega strokovnega izobraževanja v obdobju 2008-11

Konzorcijski partnerji:

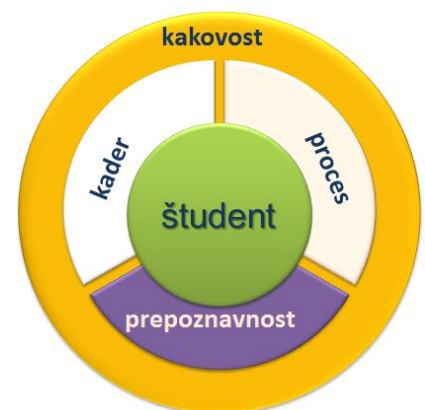
V. Evalvacija aktivnosti v projektu Impletum

1. Izhodišče

Projekt Impletum je opredeljen z 9 aktivnostmi, od katerih so aktivnosti 2 do 9 namenjene uresničitvi kakovostne implementacije višješolskih študijskih programov. Projekt je izvajalo 7 konzorcijskih partnerjev. V času izvajanja projekta je za posamezno aktivnost bil zadolžen posamezni konzorcijski partner, ki je oblikoval delovno skupino za izvedbo aktivnosti. Delovna skupina je znotraj aktivnosti udejanjala zastavljene projektne cilje posamezne aktivnosti, pripravila pisna gradiva v obliki navodil, priročnikov ali izhodišč, rešitve posredovala izvajalcem študijskih programov, pripravila in izvedla usposabljanje ciljnih skupin ter izvedla spremljavo uresničevanja zastavljenih ciljev. Nekatere delovne skupine so predlagale pripravljene dokumente v verifikacijo Strokovnemu svetu R Slovenije za poklicno in strokovno izobraževanje oziroma predlagale pristojnemu ministru, da dokument sprejme in objavo v Uradnem listu R Slovenije.

Po podrobni analizi projektnih ciljev, ciljev posamezne aktivnosti, študiju posredovane ter na spletu dostopne dokumentacije delovnih skupin, študiju predlaganih rešitev in navodil lahko, zaradi množice stičnih točk prepletanja ciljev, projektne aktivnosti združimo v skupine, in sicer:

- **Študijski proces** (aktivnosti 2, 4 in 7)
- **Identifikacija/prepoznavnost šole** (aktivnost 3 in 8)
- **Razvoj kadrov** (aktivnost 5 in 6)
- **Kakovost** (aktivnost 9)

2. Študijski proces

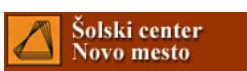
Aktivnosti 2, 4 in 7 so usmerjene na študenta. Delovne skupine so pripravile gradiva in usposabljanja za:

- Načrtovanje izvedbenega kurikula
- Priznavanje neformalno pridobljenega znanja
- Prilagajanje študija odraslim
- Mentorstvo diplomskim nalogam študentov, priloga k diplomu

Projekt Impletum

Uvajanje novih izobraževalnih programov na področju višjega strokovnega izobraževanja v obdobju 2008-11

Konzorcijski partnerji:

Delovne skupine so pripravile množico dokumentov, ki omogočajo, po mnenju članov skupin, večjo transparentnost in prepoznavnost študijskih programov.

Načrtovanje izvedbenega kurikula

*"Priznati moramo neuspeh vsakršnih poskusov z nacionalne ravni, ko so se pripravljali natančni učni načrti, smernice za poučevanje, podporno gradivo in učbeniki, ki naj bi jih učitelji sprejeli ter uporabljali natanko tako, kot so si zamislili njihovi načrtovalci. Vsekakor so učitelji nacionalne smernice (in načrte) uporabili po svoje in v svoje namene. Zato je treba upoštevati, da imajo učitelji pomembno vlogo v procesih implementacije kurikula. Tovrstni poskusi vpeljevanja novosti in udejanjanja kurikula lahko uspejo le, če učitelji poznajo same konceptualne in filozofske predpostavke kurikula. Sprejeti je treba, da izobraževanja ne kaže razumeti kot mehanično dejavnost. **Postopki implementacije kurikula zahtevajo od strokovnih delavcev in učiteljev nenehno sprejemanje odločitev o tem, kako bodo kurikul izpeljali. Da pa lahko to presojujejo in sprejemajo takšne odločitve, morajo biti seznanjeni s samimi pogoji in kontekstualnimi značilnostmi kurikula.**" (Kelly, 1989: 19 - 20)*

Izvedbeni kurikul je najpomembnejši akt ali »dogovor« šole, na osnovi katerega šola uresničuje lastno poslanstvo. Potrebno ga je razumeti kot »tehnološki proces«, s katerim šola uresničuje nacionalni kurikul za pridobitev izobrazbe. Na nacionalnem nivoju so opredeljena pričakovanja in okvirni obsegi aktivnosti, v katerih bi naj uresničili zastavljen cilj. Na nivoju izvajalca mora le ta pripraviti in razviti **lasten »proces«**, s katerim uresniči cilj nacionalnega kurikula in hkrati uresniči pričakovanja diplomanta/udeleženca izobraževanja.

Izvedbeni kurikul **ni** seštevek posameznih predavanj, vaj, aktivnosti, temveč **organizacija** zaporedja in sosledja aktivnosti za učinkovito pridobivanje znanj in veščin ter uresničitve cilja **pridobiti kompetentnega diplomanta**.

Izvedbeni kurikul razvije ožja delovna skupina strokovnih delavcev šole, ter ga predstavi vsem strokovnim sodelavcem tako, da se le ti zavedajo, **kaj** in **kdaj** se od njih pričakuje tekom celotnega šolskega leta in ne nazadnje tudi študijskega ciklusa udeleženca. Izvedbeni kurikul je vredno oblikovati na nivoju programa (*grobi*) in študijskega leta (*ali semestra*). Izvedbeni kurikul študijskega programa naj vsebuje odgovore na vprašanje **kdaj izvesti**, medtem ko izvedbeni kurikul za študijsko leto naj vsebuje odgovore na vprašanje **kaj doseči**. Posledica zadnjega je, da mora

Projekt **Impletum**

Uvajanje novih izobraževalnih programov na področju višjega strokovnega izobraževanja v obdobju 2008-11

Konzorcijski partnerji:

izvedbeni kurikulum vsebovati tudi standarde znanj, ki omogočajo učiteljem izmeriti učinkovitost lastnih aktivnosti, priporočeno je, s pomočjo standardiziranih postopkov preizkušanja znanja in kompetenc.

Delovna skupina je pripravila priporočila šolam, kako naj pripravijo izvedbeni kurikulum, ni pa razbrati priporočil, kako pristopiti k njegovi pripravi, koga vključiti v njegov razvoj, kaj naj vsebuje izvedbeni kurikulum. Menim, da je vredno posebej poudariti pomembno vlogo socialnih partnerjev, saj v izvedbi študijskega programa (*vsaj za mladino*) prevzemajo pomembno vlogo pri uresničevanju ciljev. Vreden je razmislek o zapisu pričakovanj izvajalcev: *šole in delodajalca*.

Izvedena usposabljanja in priporočila šolam naj bodo iztočnica in spodbuda nadaljnjemu razvoju izvedbenega kurikula šole, ki mora v prihodnje preseči le razporejanje ur po predmetih/moduli in letnikih.

Priznavanje neformalno pridobljenega znanja

Pripravljene smernice in merila za priznavanje neformalno pridobljenega znanja omogočajo šoli, da pripravi lasten model priznavanja skladno z zakonom. Podal bi le opozorilo, da je v postopku priznavanja neformalno pridobljenih znanj sicer lahko pritožba študenta, vendar le na postopek nikakor pa ne na priznane kompetence. Pripravljene dokumente so kvalitetni, razumljivi in smiselni v duhu vseživljenjskega učenja.

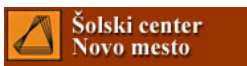
Prilagajanje študija odraslim

Izobraževanje odraslih je potrebno razumeti v duhu vseživljenjskega učenja. Ob upoštevanju te paradigme bomo razumeli, da ne obstaja kurikulum za odrasle, temveč individualni kurikulum posameznika, še več, saj gre za stopnjo izobraževanja, kjer so odločitve posameznika in tudi teoretska znanja na višjem nivoju. Člani delovne skupine so odlično zaznali in usmerili razmišljanja pri razumevanju izobraževanja odraslih, s pripravljenimi navodili pa podali izvajalcem priložnost za razvoj tega dela izobraževanja. Menim, da bi osebni izobraževalni načrt lahko postal pravilo izobraževanja odraslih.

Projekt **Impletum**

Uvajanje novih izobraževalnih programov na področju višjega strokovnega izobraževanja v obdobju 2008-11

Konzorcijski partnerji:

Mentorstvo diplomskim nalogam študentov, priloga k diplomi

Diplomska naloga predstavlja končni cilj šolajočega. Delovna skupina je pripravila navodila tako vodstvu šole kot odgovornim za vodenje in usmerjanje študenta pri izvedbi diplomske naloge. Izdelani dokumenti so smiselni in uporabni, vodijo od oblikovanja predloga naloge, sprejem, obliko in vrednotenje. Na osnovi navodil lahko šole izdelajo lastne rešitve.

Hkrati je delovna skupina pripravila predlog priloge k diplomi in istočasno prevod sestavin priloge v angleški jezik. Menim le, da bi bilo vredno v glavi priloge uporabljati logotip EuroPass, podobno kot je urejeno v prilogi na srednješolskem nivoju.

Ocenjujem, da so priporočila in napotila ter predloge za posamezne šole dobrodošle, vendar bi predlagal razmislek o potrebi in želji uniformiranja nekatere dokumentacije. Menim, da je sprejemljivo oblikovati obvezne sestavine posameznega dokumenta, nikakor pa ne predpisati njegovo obliko in celotno vsebino. Ni vredno graditi sistema »papirnega tigra«, temveč imeti učinkovit, pregleden in zanesljiv dokumentacijski sistem. S predpisovanjem in uniformiranjem zmanjšujemo prepoznavnost posamezne šole in možnost vpliva na oblikovanje lastne poti razvoja kvalitete.

3. Identifikacija/prepoznavnost šole

Prepoznavnost šole v prostoru je odvisna od prilagodljivosti izobraževalne ponudbe okolju, sledenja in uvajanja novitet v izobraževalni sistem, strokovnega delovanja predavateljev ter na višjih stopnjah izobraževanja tudi od strokovnega sodelovanja z gospodarskim okoljem.

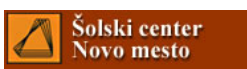
Kljub majhni odprtosti sprejetih višješolskih študijskih programov, so omogočeni minimalni pogoji za prilagajanje študijskega programa specifičnim potrebam okolja oziroma vključevanje novitet v študijski program. Za kakovostno in prepoznavno, ter za šolo, referenčno oblikovanje te ponudbe mora izvajalec študijskega programa pripraviti ustrezen katalog znanj, ki naj izpolnjuje metodološka in didaktična načela.

Delovna skupina za pripravo katalogov je v ta namen pripravila Priporočila za pripravo katalogov znanj, ki vsebujejo napotila za vrednotenje po ECTS, oblikovanje generičnih in

Projekt **Impletum**

Uvajanje novih izobraževalnih programov na področju višjega strokovnega izobraževanja v obdobju 2008-11

Konzorcijski partnerji:

poklicno specifičnih kompetenc, obseg kompetenc, razvijanje kompetenc preko uresničevanja formativnih in informativnih ciljev ter taksonomske nivoje ciljev, ki naj bodo uresničeni.

Pri tem je podano posebno kvalitativno opozorilo, da je potrebno »Kompetence vedno opredeliti z vidika študenta« in iz vidika avtorja kataloga oziroma predavatelja.

»BISTVENO PRI IZBORU KOMPETENC – GENERIČNIH IN PREDMETNO SPECIFIČNIH – JE, DA PREDAVATELJU IN ŠTUDENTU PREDSTAVIJO, KAKŠNA NAJ BO NARAVNANOST ŠTUDIJA. ZATO SE VELJA IZOGIBATI DOLOČANJU KOMPETENCE LE PO LOGIKI, DA PAČ NE MORE ŠKODITI, ČE SE JIH NAVEDE ČIM VEČ. TEDAJ IZGUBIJO SVOJ SMISEL V USMERJANJU ŠTUDIJA.«

dr. Medveš

Delovna skupina je izvedla kvalitetno usposabljanje predavateljev za pristop in pripravo katalogov prosto izbirnih predmetov oziroma modulov, hkrati pa je v zapisih prepoznati usposabljanje oziroma seznanjanje tudi z vsebinami vrednotenja znanj in kompetenc.

Udeležencem izobraževanja je potrebno za kvaliteten študij omogočiti dostop do kvalitetnega pisnega ali elektronskega gradiva, ki mu omogoča bodi si samostojni študij, študij na daljavo, dopolnitev slišnemu, predstavlja nit predavanj in vaj.

Delovna skupina je pripravila Izhodišča za pripravo višješolskih učbenikov, v katerih priporoča preskok v miselnosti strukturiranja in zapisa učbenika, ki naj prehaja iz deduktivnega k induktivnemu pristopu. Priporočen premik omogoča študentu prepoznavanje realnega okolja (*primera, dogodka*), omogoča potrjevanje teoretičnih znanj z realnimi rešitvami, povečuje korelacijsko učenje in razvija pri šolajočem problemski (*projektni*) pristop k reševanju problemov oziroma iskanju rešitev. Dodatno je priporočilo, da naj učbenik ob razvoju strokovno/poklicno specifičnih kompetenc spodbuja tudi razvijanje generičnih kompetenc.

Delovna skupina je ob pripravi priporočil izvedla usposabljanje predavateljev za pripravo klasičnih učnih gradiv in elektronskih učbenikov ter hkrati oblikovala kriterije za vrednotenje kakovosti tako pripravljeni klasičnih in e-učbenikov.

Projekt **Impletum**

Uvajanje novih izobraževalnih programov na področju višjega strokovnega izobraževanja v obdobju 2008-11

Konzorcijski partnerji:

Usposobljen kader na šoli lahko z izdajo kvalitetnih gradiv, ki so široko uporabna v okolju ter s prilagajanjem katalogov prosto izbirnega dela, veliko prispeva k prepoznavnosti šole in k dvigu kakovosti.

4. Usposabljanje kadrov

Študijski programi, skladni z Izhodišči za pripravo višješolskih študijskih programov, prenašajo odgovornost za dokončno oblikovanje študijskega programa (*izbirnost*), organizacijo in izvedbo prepletanja teorije in prakse ter smiselno sledenje uresničevanja študijskih ciljev na izvajalca (*šola*). Kader šole je potrebno usposobiti za izvajanje teh nalog, zato je tekom izvajanja projekta potekalo usposabljanje strokovnih delavcev in usposabljanje vodstvenih delavcev.

Usposabljanje strokovnih delavcev

Študijski programi, ki so kompetenčno zasnovani, strukturirani modularno in se v njih prepletajo strokovna in praktična znanja ter usposabljanje pri delodajalcu, zahtevajo od neposrednega izvajalca-predavatelja, nove spretnosti in veščine, ki mu omogočajo:

- Sodelovalno načrtovanje in izvajanje modula oziroma predmeta
- Postavljanje standardov minimalnega znanja
- Vrednotenje znanja (*formalno in neformalno pridobljenega*)
- Vrednotenje stopnje razvite kompetence

Pri usposabljanju zaposlenih pogrešam povezavo izvedenih usposabljanj v povezavi s pripravo in izdelavo izvedbenega kurikula na nivoju šole in na nivoju predavatelja. Menim, da je potrebno v izobraževalne sisteme vplesti večji vpliv prepletanja vsebin in znanj, skupnega načrtovanja procesa in vrednotenja rezultatov ter usmerjati izvajalce izobraževanja k iskanju novih rešitev prenosa znanj in gradnje kompetenc.

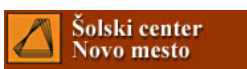
Usposabljanje vodstvenih delavcev

Uvajanje sprememb (*tudi razvoja*) v organizacijah, ki nudijo storitev ali proizvajajo proizvod, povzroča odpor med zaposlenimi. Količina odpora je odvisna od faze

Projekt **Impletum**

Uvajanje novih izobraževalnih programov na področju višjega strokovnega izobraževanja v obdobju 2008-11

Konzorcijski partnerji:

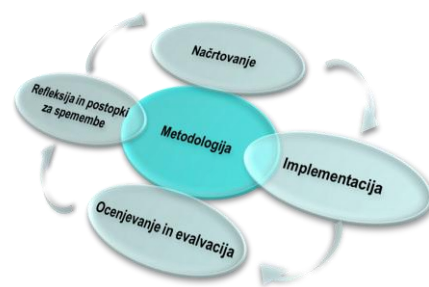
uvajanja sprememb, zato je zelo pomembno, da vodstveni kader pred pričetkom sprememb ustvari ustrezne pogoje med zaposlenimi za sprejemanje sprememb.

Za vodstvene delavce so bila izvedena predavanja iz vsebin marketinga, uvajanja sprememb ter sodelovalnega in konstruktivističnega principa vodenja. Na nekaterih primerih dobre prakse so slušateljem prikazane priložnosti izkoriščanja resursov šole.

Vodstveni delavci so neposredno odgovorni za realizacijo kurikula (*procesa*) na nivoju šole, zato je prav, da so aktivno vključeni v njegovo oblikovanje, hkrati pa vodstveni delavci oblikujejo robne pogoje (*zmožnosti*) oblikovanja kurikula. Posledično je za vodstvene delavce pomembno usposabljanje s področja priprave in oblikovanje kurikula ter področja vrednotenja oziroma prepoznavanja znanja.

5. Kakovost

Aktivnosti, izvajane v okviru aktivnosti Kakovost so bile premišljeno načrtovane in so bile izvajane v skladu z zastavljenim načrtom. Pri razvoju sistema ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti so upoštevani evropski standardi in smernice za notranje in zunanje zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu ter smernice in merila za zunanjo evalvacijo višjih strokovnih šol Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu.

Delovna skupina za kakovost je izdelala Merila za zunanjo evalvacijo višjih strokovnih šol, ki ji je sprejel NAKVIS.

Ob oblikovanju formalnih osnov na podlagi zakona je delovna skupina tesno sodelovala s šolami, izvedla usposabljanje notranjih presojevalcev za kakovost, pripravila predlogo za Poslovnik kakovosti višje šole, ki naj zajema:

- Predstavitev višje šole
- Vodenje višje šole
- Procese vodenja (*zagotavljanja*) virov šole
- Procese izvajanja storitev višje šole
- Merjenja, analiziranja, predloge izboljšav

Projekt **Impletum**

Uvajanje novih izobraževalnih programov na področju višjega strokovnega izobraževanja v obdobju 2008-11

Konzorcijski partnerji:

Ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti na šolah temelji na sistemu notranje in zunanje evalvacije, zato je bilo potrebno usposobiti notranje presojevalce.

Delovni skupini je uspelo animirati večino šol, da so pristopile k vzpostavitvi sistema kakovosti na šoli in k sistemu notranje in tudi zunanje evalvacije.

Iz evalvacijskih vprašalnikov usposabljanja je razbrati izrekanje priznanj in pohval delovni skupini, vsem pohvalam pa je skupno delovanje delovne skupine, usmerjanje šolskih skupin za kakovost ter priprava uporabne dokumentacije. Nekaj zapisov:

Pohvalila bi celotno delovanje in usmerjanje na področju kakovosti VSS, saj je le to pripomoglo, da smo začeli z vzpostavljanjem kakovosti na šoli.

Organizacijo, svetovanje, izvedbo izobraževanj z notranjo presojo, izbiro izobraževalcev, povratne informacije, pregled in ocena samoevalvacijskih poročil.

Odlično organizirane letne konference, zbornik referatov.

Posebej bi pohvalili, da smo na enem mestu dobili vse informacije in gradiva v zvezi z implementacijo kakovosti na šoli. Gradiva, predavanja in razna srečanja so bila zelo strokovno pripravljena in vodena!

Zahvalila bi se za entuziazem in motiviranost ekipe, ki je vodila to aktivnost saj je to prenašala na vse udeležence v aktivnostih.

Po razpoložljivih podatkih je velika večina višjih šol na osnovi kakovostnega vodenja in usmerjanja delovne skupine izdelala lasten Poslovnik kakovosti z izvedeno notranjo presojo, nekatere šole pa so bile vključene tudi v zunanjo presojo.

Aktivnost Kakovost je vnesla v slovenski šolski prostor nov pogled na izobraževanje in kakovost v izobraževanju. Delovna skupina je uspela vpeljati spoznanje, da izobraževalni proces, ki zagotavlja le prenos količine znanja v današnjem času ne zadovoljuje potreb in zahtev udeležencev izobraževanja.

VI. Zaključek

Evalvacija aktivnosti v projektu Impletum kaže veliko stopnjo usklajenosti med načrtovanim in izvedenim. Pripravljenih je veliko primernih navodil in pripomočkov, ki šolam omogočajo pripravo lastnih rešitev temelječih na navodilih. Vse aktivnosti projekta in doseg ciljev je potrebno evalvirati s časovno distanco in hkrati razumeti, da je cilj izobraževanja kompetenten diplomant, ki bo sposoben uresničevati pričakovanja delodajalcev, to pa

18

Projekt Impletum

Uvajanje novih izobraževalnih programov na področju višjega strokovnega izobraževanja v obdobju 2008-11

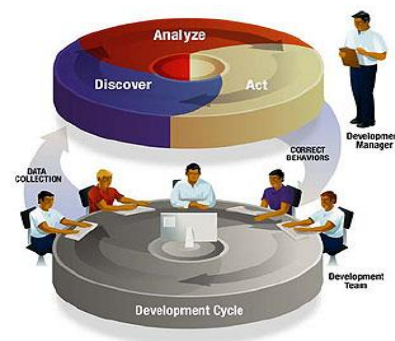
Konzorcijski partnerji:

Operacijo delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo RS za šolstvo in šport. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete 'Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja' in prednostne usmeritve 'Izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja in usposabljanja'.

zahteva od izvajalcev **spreminjanje procesa**. Z upoštevanjem časovne distance so doseženi cilji velik napredek v razumevanju nove paradigme poučevanja in učenja, ponujena napotila in predlagane rešitve pa dobra popotnica za nadaljnji razvoj na šoli. Izvedba sprejetega kurikula na nivoju šole zahteva v izvajanju kakovostna učna gradiva, kar je s spodbudami predavateljem k oblikovanju in pisanju učnih gradiv dodatno obogatilo razvoj kakovosti višješolskega izobraževanja, hkrati pa rešitve v priporočilih spodbujajo nov pristop k oblikovanju pisnih gradiv (*indukcija*) ter hkrati spodbudo uporabe e-gradiv.

Velik premik je narejen na področju ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti, kar zagotavlja višjemu strokovnemu šolstvu večjo prepoznavnost v vertikalni izobraževalnega sistema R Slovenije in hkrati primerljivost izvajalcev v nacionalnem in mednarodnem prostoru. Ob spoznanju, da kakovost predstavlja pomembno vlogo, so za udejanjanje le te v smislu nove paradigme poučevanja narejeni premiki, vsaj na nivoju zavedanja, pri načrtovanju pedagoškega procesa, vrednotenju znanja in kompetenc ter sooblikovanja katalogov znanj. Področje oblikovanja katalogov znanj predstavlja dolgoročno razvijajočo kakovost, saj s tem predavatelji razumejo smisel kataloga, so del njega in ga zaradi tega tudi kakovostno izvedejo. V kataloge se postopno umešča induktivni pristop, kar zagotavlja uresničevanje nacionalnega cilja višješolskega strokovnega izobraževanja.

V vsebinah projekta je zaznati sodelovanje z gospodarstvom. Predstavniki gospodarstva so delovali v določenih delovnih skupinah, vreden pa je razmislek, ali jih in kako vključiti tudi v pripravo izvedbenega kurikula (*velik del programa se izvede v gospodarstvu*). Menim, da ta del predstavlja v strokovnem študiju pomembno vlogo, zato je vredno v nadaljevanju še povečati spodbudo sodelovanju pri oblikovanju vsebin in ciljev katalogov znanj, pri oblikovanju ciljev usposabljanja z delom, pri oblikovanju odprtega dela kurikula pri oblikovanju izvedbenega kurikula.

Menim, da usposabljanje predavateljev in vodstvenih delavcev ni zgolj predstavitev primerov dobre prakse, temveč da tovrstno usposabljanje prerašča ciljno usmerjeno, kar pomeni da bi bilo vredno pripraviti »izvedbeni kurikulum« za usposabljanja.

Projekt **Impletum**

Uvajanje novih izobraževalnih programov na področju višjega strokovnega izobraževanja v obdobju 2008-11

Konzorcijski partnerji:

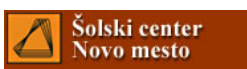
Zaključek projekta naj pomeni nadaljevanje začetega. Opravljeno je veliko dela, napisana dobra priporočila in navodila vključno s predlogami. Predlagam le, da ne zapademo v sistem uniformiranega predpisovanja in vzorčenja, kajti to bo popeljalo neposredne izvajalce v apatijo.

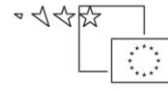
Projekt **Impletum**

Uvajanje novih izobraževalnih programov na področju višjega strokovnega izobraževanja v obdobju 2008-11

Konzorcijski partnerji:

Operacijo delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo RS za šolstvo in šport. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete 'Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja' in prednostne usmeritve 'Izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja in usposabljanja'.

Literatura

Constructing Knowledge Societies: New Challenges for Tertiary Education

Wagner, A., 1998. *Tertiary Education and Lifelong Learning: Perspectives, Findings and Issues from OECD Work*. Paris: OECD/IMHE.

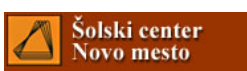
Kelly, A. V., 1989: *The Curriculum: theory and practice*. London, Paul Chapman Publishing.

Zakon o višjih strokovnih šolah. Ur. l. RS, 86/2004

Projekt **Impletum**

Uvajanje novih izobraževalnih programov na področju višjega strokovnega izobraževanja v obdobju 2008-11

Konzorcijski partnerji:

Operacijo delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo RS za šolstvo in šport. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete 'Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja' in prednostne usmeritve 'Izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja in usposabljanja'.